T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 201
KARAR NO : 2015 / 217
KARAR TR : 6.4.2015

ÖZET : Davacının, hissedarı bulunduğu, Bitlis İli, Hizan İlçesi, Hacımehmet Köyü, Köyiçimevkiinde olan M49-a-03-a-3-a pafta, 116 ada, 3 nolu parselde kain taşınmazın yol yapımı nedeniyle zarar görmesi sonucu uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.D.
Vekili : Av. N.Y.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. M.Y.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; davacının zilyetliğinde bulunan Bitlis İli, Hizan İlçesi, Hacımehmet Köyü, Köyiçi mevkiinde olan M49-a-03-a-3-a pafta, 116 ada, 3 nolu parsel ile yine aynı mevkiinin M49-a-03-a-3-a pafta, 157 ada, 1 nolu parselde kain taşınmazlara yaklaşık 4,5 yıl önce davalı kurum tarafından kamulaştırma işlemi yapılmadan haksız ve hukuka aykırı bir şekilde yol olarak kullanmak suretiyle el konulduğunu önesürerek; taşınmazların bedeli ve ecrimisil olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 7.500,00 TL'nin kamulaştırmasız el atma tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Hizan Asliye Hukuk Mahkemesi: 13.3.2013 gün ve E:2010/6 sayı ile, davacı vekilinin tazminat ve ecrimisil taleplerini oluşturan iki farklı taşınmaz bulunması ve talep edilen tazminatların farklı hukuki nedenlere dayanması ve yargılamanın iyi bir şekilde sürdürülebilmesi için 157 ada 1 parsel numaralı taşınmaz ve 116 ada 3 parsel numaralı taşınmazlara ilişkin tazminat talepleri yönünden dosyanın HMK'nun 167.maddesi uyarınca tefrikine, 157 ada, 1 parsel sayılı taşınmaz yönünden davaya bu dosya üzerinden devam edilmesine karar vermiştir.

HİZAN ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 22.3.2013 gün ve E:2013/44, K:2013/73 sayı ile dava konusu taşınmaza davalı Karayolları Genel Müdürlüğünün doğrudan el atmasının olmadığı, dosya içerisindeki kadastro paftası krokisi, kamulaştırma planı, haritalar incelendiğinde Karayolları ile dava konusu taşınmazın komşu olmasına rağmen, taşınmazdan karayolu geçmediği gibi, idarenin doğrudan bir el atmasının da görülmediği, bilirkişi raporlarında ve davacının imzalı beyanında olduğu gibi yol yapımı çalışmaları nedeniyle davacının taşınmazına gelen suyun kesilmesi nedeniyle taşınmazın susuz kaldığı, taşınmaza idarenin doğrudan el atması, müdahalesi olmadığından dolaylı müdahale sonucu zarar meydana gelmiş ise uğranılan zararın tahsili davasının yukarıda belirtilen içtihatlar çerçevesinde idari yargının görev sınırları içerisinde bulunduğu, dava konusu uyuşmazlığın 116 ada 3 parsel sayılı taşınmaz yönünden tazminat talebi hakkında yargılama yapma görevinin idari yargıya ait olduğu gerekçesiyle Mahkemelerinin görevsizliğine ve dava dilekçesinin görevsizlik nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili Bitlis İli, Hizan İlçesi, Hacımehmet Köyünde bulunan 116 ada, 3 parsel sayılı taşınmazın davalı kurumun yol çalışmasından dolayı zarar gördüğünü, kullanılamaz hale geldiğini, meyve ağaçlarının da zarar gördüğünü ileri sürerek 3.878,50 TL maddi zararın, zarar ziyanın oluştuğu tarihten itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

VAN 2.İDARE MAHKEMESİ: 10.6.2014 gün ve E:2013/930 sayı ile, yol yapımı sırasında mülkiyeti davacıya ait ve idarenin proje kapsamında kamulaştırdığı alanın dışında kalan taşınmaza hafriyat dolduran ve yol yapımında kullanılmak üzere taşınmazdan toprak alan kamu idaresinin fiili nedeniyle meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine karar vermiş, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün

Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Nurdane TOPUZ, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 6.4.2015 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece ekinde adli yargı dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, adli yargı dosyası örneğinin Başkanlığımızca getirtildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından 116 ada, 3 nolu parsele ilişkin görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raporlör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının hissedar bulunduğu, Bitlis İli, Hizan İlçesi, Hacımehmet Köyü, Köyiçi mevkiinde olan M49-a-03-a-3-a pafta, 116 ada, 3 nolu parselde kain taşınmazın yol yapımı nedeniyle zarar görmesi sonucu uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğünce 6.10.2004 gün ve 2004/136 sayı ile, "Karayolları 11. Bölge Müdürlüğünün 06.09.2004 gün ve 676/15353 sayılı yazısı eki kamulaştırma planı incelenmiştir.İdaremizin yapmakla görevli bulunduğu kamu hizmeti için gerekli olduğu anlaşılan;(Küçüksu- Hizan) Ayr.-Pervari İl Yolunun Km: 91+731.00-99+365.00 arasında Bitlis İli, Hizan İlçesi, Döküktaş, Cemihacimehmet Köyleri ve Siirt İli, Pervari İlçesi, Beğendik Köyü, sınırları içerisine rastlayan gerçek ve özel hukuk tüzel kişiliğinin mülkiyetinde bulundukları tespit edilen ve ekli kamulaştırma planında gösterilen taşınmaz malların; yol inşaat ve emniyet sahası tesis etmek amacı ile 5539 sayılı Kanun ve bu Kanunun bazı maddelerini değiştiren 1737 sayılı Kanunun 2.maddesinin (H) bendi uyarınca, İdaremiz tarafından kamulaştırılmasının zorunlu olduğu görülmüştür.Bu nedenle; 2942 sayılı Kanunun 5.maddesinin (b) bendi uyarınca adı geçen taşınmaz malların katma bütçe ile idare edilen tüzel kişiliği haiz olan, Genel Müdürlüğümüz adına kamulaştırılmasında Kamu Yararı bulunduğuna karar verilmiştir." denilerek kamu yararı kararı verilmiştir.

Ulaştırma Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü 11.Bölge Müdürlüğünce 18.2.2010 gün ve B.11.1.TCK.1.1103.00-640-03343 sayı ile, "Bitlis İli, Hizan İlçesi, Hacımehmet Köyünde bulunan taşınmazlardan 116 ada, 3 parsel no.lu taşınmaz yazımız ekindeki krokide görüldüğü üzere yol ağımızın dışında kalmakta olup, 157 ada,. 1 parsel nolu .taşınmaz ile ilgili herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmamış, söz konusu taşınmazın bulunduğu kesimde yolla ilgili yapım çalışmalarına 2007 yılı Mayıs ayı içerisinde başlanılmış olup, fiili olarak el atılmıştır." denilmiş;

Hizan Asliye Hukuk Mahkemesinin 29.9.2012 günlü keşif tutanağında, "Dava konusu taşınmazlardan 116 ada 3 parsel üzerinde kurumuş vaziyette birden çok ağaç olduğu, dava konusu taşınmazın %50-60 eğimli olduğu, taşınmaz içerisinde su biriktirmek amaçlı havuz şeklinde bir yapı olduğu, dava konusu taşınmazın alt tarafında dere geçtiği, etrafında köye ait evlerin olduğu, yapılaşmanın mevcut olduğu görüldü.Buradan hareketle yaya olarak dava konusu taşınmazlardan Hacı Mehmet Köyü 157 ada 1 parsel sayılı taşınmaza gelindi.MAHKEMEMİZCE YAPILAN GÖZLEMDE: Dava konusu taşınmazın dere yatağına sıfır vaziyette olduğu, mevcut halinde yol çalışmaları nedeniyle alanın tamamının üzerinin toprak yığını ile doldurulmuş olduğu, bu sebeple alanın kotunun yol hizasına kadar yükseldiği, mevcut halinde üzerinde herhangi bir ağaç bulunmadığı görüldü, bizzat gözlemlendi.Mahalli bilirkişiler Salih DERİNCE ve İsmet DERİNCE yukarıdaki kimlikleri ve yeminleri tahtında huzura alındı, soruldu.MAHALLİ BİLİRKİŞİLER SALİH DERİNCE VE İSMET DERİNCE ORTAK UYUMLU BEYANLARINDA: Mahkeme heyeti ile beraber gezmiş olduğumuz dava konusu taşınmazlardan Hacı Mehmet Köyü 116 ada 3 parsel sayılı taşınmaz burasıdır, karayolları yol çalışması yapmadan önce yolun diğer tarafindaki su kaynağından borularla çeşmeye su gelmekte idi, çeşmeye gelen su taşınmaz içindeki su havuzuna doldurularak dava konusu taşınmaz sulanıyordu, ancak yol çalışması nedeniyle su kaynağı ile çeşme arasındaki bağlantı kesildi, bu sebeple de dava konusu taşınmaz susuz kalarak kurudu, dava konusu taşınmazın dönüm olarak değeri 25.000-35.000 TL etmektedir, yine dava konusu taşınmazlardan Hacı Mehmet Köyü 157 ada 1 parsel sayılı taşınmaz burasıdır, bu taşınmazın yol çalışmasından önce burada incir, nar, ceviz gibi türlü ağaçlar vardı, ancak yol çalışması sırasında burada toprak yığıldı, şuan burada hiçbir faaliyet yapılmamaktadır, dava konusu taşınmazın dönüm olarak değeri 25.000-35.000 TL etmektedir dediler, beyanları okundu, imzaları alındı." denilmiş;

Fenni Bilirkişi Kadastro Teknisyeninin 16.10.2012 günlü raporunda, "Bitlis İli Hizan İlçesi Hacımehmet Köyünde Karayolları tarafından yapılan yol çalışmaları nedeniyle su boru hattının kırılarak tahrip olmasından dolayıp 116 ada 3 nolu parselin kuzeyinde bulunan çeşmeye gelen suyun kesildiği anlaşılmıştır. Karayolları tarafından kırılarak tahrip edildiği iddia edilen yerin dava konusu parsele uzaklığının yaklaşık 180 metre olduğu anlaşılmıştır.Bitlis İli Hizan İlçesi Hacımehmet Köyünde bulunan157 ada 1 numaralı parsel mahkeme heyetine gösterildi. Parselin tamamı üzerine harfiyat dökülü olduğu görüldü." denilmiş;

Zirai Bilirkişisi Ziraat Mühendisinin 15.12.2012 günlü raporunda, " Söz konusu taşınmazın Bahçe vasfında 634,80 m lik alana sahip olduğu anlaşıldı. Arazi kumlu-taşlı toprak yapısında 50-55 derece eğime sahip olduğu görülmüştür. Üzerindeki arklardan da anlaşılacağı üzere arazi; sulanabilir, drenaj problemi olmayan birinci sınıf tarım arazisidir. Taşınmaz üzerinde aşağıda cinsi yaşı adedi yazılı ağaçların; 9 adet 15-20 yaşında Dut Ağacı, 18 adet 4-7 yaşında Nar Ağacı, 4 adet 10-15 yaşında Nar Ağacı, 16 adet 10-15 yaşında Asma (üzüm) Ağacı, 3 adet 8-10 yaşında İncir Ağacı olduğu gözlemlenmiştir. Taşınmaza su sağlayan sulama havuzuna (Yaklaşık 5 m) suyun gelmediği, sulama havuzunun boş olduğu ve taşınmaza su sağlanamadığı görülmüştür. Sulamanın yetersiz olması nedeniyle bahçedeki bazı meyve ağaçlarının kurumaya başladığı, bazılarının ise kuruduğu gözlemlenmiştir. İddia edilen sulama havuzuna su taşıyan sulama borularının yol yapım çalışmaları nedeniyle kırıldığı, tıkandığı ve dolayısıyla havuza su taşıyamaz hale geldiği belirtilmiştir. Ancak keşif sırasında sulama havuzuna su taşıyan sulama borularının yerlerinin tespit edilmesinin müimkün olmaması, hangi nedenlerle boruların kırıldığı ve su taşıyamaz hale geldiği belirlenememiştir. Dolayısıyla yol yapım çalışmalarıyla mı, yoksa başka sebeplerle mi sulama borularının kırıldığı tespit edilememiştir. İlgili taşınmaz üzerindeki zarar gören ağaçların değer tespiti aşağıdaki şekilde hesaplanmıştır…" denilmiş;

İnşaat Bilirkişisi İnşaat Mühendisinin 31.12.2012 günlü raporunda, "Yapılan gözlem ve değerlendirmeler sonucunda, köy yerleşim bölgesine yakın alanlarda Van Karayolları Bölge Müdürlüğü tarafından ilgili yüklenici firmaya yaptırılan yol çalışması esnasında; 116/3 taşınmazın sulama ihtiyacını karşılayan kapalı sulama kanalı zarar görerek işlevini yitirmiştir. Ve dolayısıyla bahçe niteliğindeki taşınmaz işlevini yitirmiştir. Taşınmazın içinde yaklaşık 5 m2 edatında betondan inşa edilmiş bir sulama göledi ve su kaynağından taşınmaza 500-550 metre mesafeden 50/63 PVC borularla kapalı kanalla yol çalışmasından önce su çekildiği tespit edilmiştir. Günümüz itibari ile aynı nitelikteki bir kanalın ve göledin yapımı tahmini 5000TL'ye mal edileceği kanaatindeyim. Ve taşınmazın üzerinde belirtilen sulama göledi ile işlevini yitirmiş sulama kanalı dışında herhangi bir yapı ve yapı kalıntılarına rastlanmadığı tespit edilmiştir." denilmiştir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projenin hukuka aykırı olduğu nedeniyle iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak davalar ile idarenin aynı plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak davaların görüm ve çözümünün, iptal ve tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu, idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; her ne kadar Van 2.İdare Mahkemesi kararında, "yol yapımı sırasında mülkiyeti davacıya ait ve idarenin proje kapsamında kamulaştırdığı alanın dışında kalan taşınmaza hafriyat dolduran ve yol yapımında kullanılmak üzere taşınmazdan toprak alan kamu idaresinin fiili nedeniyle meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır." denilmekte ise de, yukarıda sözüedilen keşif ve bilirkişi raporları dikkate alındığında dava konusu 116 ada, 3 parsel sayılı taşınmaza fiilen el atılmadığı ancak, karayollarının yapım ve bakımıyla görevli, yetkili ve sorumlu olan Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yolun yapımı sırasında sulama kanallarına verilen zarar nedeniyle, evvelce bahçe niteliğini haiz taşınmazın bu vasfını kaybetmesi ve geçici olarak hafriyat toprağının dökülmesi ve sulama imkanının ortadan kalkması nedeniyle bir kısım ağaçların kuruması sonucu oluştuğu anlaşılan maddi zararın tazmini istemiyle davanın açıldığı sonucuna varılmaktadır.

Anayasanın 125 inci maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış olup, bununla birlikte idarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişinde nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusurunun hizmetin kötü işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleştiği ve bunun idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açtığında kuşku bulunmamaktadır.

Öte yandan, kamu hizmetinin, yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, kamu yararına uygun şekilde işletilip işletilmediğinin, hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde "idari dava türleri" arasında sayılan "idari işlem ve eylemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılacak tam yargı davası" kapsamında, idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

Belirtilen durum karşısında, davanın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girdiğinden, Van 2.İdare Mahkemesinin başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Van 2.İdare

Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 6.4.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Eyüp Sabri	Ali	Nurdane
ÖZGÜLDÜR	BAYDAR	ÇOLAK	TOPUZ

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Ayhan	Mehmet
ÖĞÜŞ	AKARSU	AKBULUT